

Hvordan undgår du som bedemand at blive smittet med Covid-19?

Forstå hvordan en mikroorganisme som coronavirus lever, og hvad det betyder for mulige smitteveje i dit daglige arbejde. Lær hvorfor hygiejne er nøglen til at undgå smitte.

AF SPECIALLÆGE

Lene Løgstrup

Underviser på
bedemandsuddannelsen

Man har kendt til coronavirus siden midten af 1960'erne, og der findes nu syv typer af coronavirus, som kan smitte mennesker. Det senest opdaget coronavirus hedder officielt SARS-CoV-2, og sygdommen, som man kan få af det nye virus, hedder Covid-19.

Med en større viden om smitteveje, hygiejne og værnemidler plus større daglig opmærksomhed på bare få gode hygiejnetiltag i hverdagen, kan du afbøde risikoen for smitte af både dig selv, din familie, kunder og øvrige omgangskreds.

Forskellen på smitterisici

I bedemandsarbejdet udgør kropsvæskerne den største risiko for overførsel af smitte fra afdøde. Dem skal man beskytte sig imod for at undgå smitte

med SARS-CoV-2 eller andre infektioner.

Hos en levende person er de vitale funktioner til stede. Det vil for eksempel sige blodcirkulationen, kropstemperaturen på 37 grader, vejtrækningen og hosterefleksen. Hos den afdøde er disse forhold som bekendt ikke til stede, og forholdsregler gældende i arbejdet for sundhedspersonale kan derfor ikke blot overføres til forholdsregler gældende for bedemænd. Den faldende kropstemperatur plus tiden efter dødens indtræden betyder også, at livsbetingelserne falder for den mikroorganisme, som oprindeligt gav anledning til smitte hos den levende person.

Infektioner, der rammer mennesker, trives bedst ved den normale kropstemperatur. Mikroorganismen er afhængig af levende celler for at leve og formere sig, hvilket er hele for-

målet for mikroorganismen med at tage ophold i eller på mennesket som vært.

Mikroorganismer, som gør mennesker syge, har vidt forskellig natur. Derfor er der forskel på deres stabilitet over for forskellige forhold, for eksempel hvor længe den kan overleve på forskellige overflader, og hvilke desinfektionsmidler eller vasketemperaturer, der med sikkerhed kan bekæmpe den. Disse forhold betyder, at smitterisikoen er størst lige efter dødstidspunktet, for herefter at aftage.

Risiko ved forflytninger. Uanset at de vitale funktioner er ophørt hos afdøde, er der stadig en smitterisiko for bedemanden ved håndtering af afdøde, som er vigtig at tage forholdsregler imod. Især ved forflytninger af afdøde er der risiko for kontakt med afdødes kropsvæsker. Ved forflytninger

CORONA VIRUS

kan det i nogle tilfælde ske, at der kommer en pludselig udledning af større luftmængder fra afdødes legemsåbninger. Denne situation er en risiko for dannelse af sprøjt eller dråber, der indeholder mikroorganismer, som kan smitte.

Hvad er smitteveje?

Smittevejen er den måde, hvorpå mikroorganismen overføres til mennesket. Der er forskellige typer af og muligheder for smitteveje bredt set, men ikke alle smittevejene er relevante, når vi har fokus på smitte overført fra en afdød.

Den luftbårne smitte med SARS-CoV-2, som videreføres ved host og nys, er naturligvis ikke en risiko fra afdøde. Ved pludselig udledning af større luftmængder fra afdødes legemsåbninger kan det som nævnt i nogle situationer fore-

komme, at væske følger med, hvilket kan medføre en mindre risiko for luftbåren smitte fra en afdød.

Kontaktssmitte er som følge af ovenstående generelt set altid den største risiko for bedemanden. Det er smitte overført ved berøring af afdøde og til en indgangsport hos modtager. Indgangsporten for mikroorganismen i modtagerpersonen kan være via rifter i huden eller slimhinder. Slimhinder findes i øjne, luftveje, mave- tarmsystem, urinveje og kønsorganer. Bemærk dog, at for SARS-CoV-2's vedkommende er det et virus, der IKKE smitter via mave-tarmsystemet.

Så en mulig smittevej for SARS-CoV-2 kan være, hvis du har virus på hænderne og gnider dig i øjnene, piller dig i næsen eller rører ved din mund, hvor-

Fortsættes på næste side

VEJLEDNING VED ARBEJDE

BRUG
BESKYTTELSESTØJ

VASK HÆNDER
OFTE

BRUG
HANDSKER

UNDGÅ KONTAKT
MED AFFALD

BRUG MUNDBIND

DESINFICER
BESKYTTELSESTØJ

DESINFICER
UDSTYR

ved virus kommer i kontakt med dine slimhinder og kan inhaleres i luftvejene. Hvis man endnu ikke har antistoffer imod SARS-CoV-2, så kan virus angribe overfladecellerne på slimhinden og derved formere sig og gøre dig syg.

Smitteveje er vigtige at kende for at vide, hvad vi skal være særligt opmærksomme på, når vi i øjeblikket regulerer vores adfærd for ikke selv at blive syge eller overføre smitte til andre.

Hvad er vigtigt at være opmærksom på?

Det vigtigste for at reducere smitterisikoen er en generel opmærksomhed på at standse de mulige smitteveje, som arbejdet medfører. Virusset SARS-CoV-2 kan overleve flere timer og sågar flere dage på nogle overflader.

Du kan beskytte dig selv og andre mod smitte ved at:

- Opretholde en god håndhygiejne, enten med håndsprit 70 til 85 % alkohol, som fordeles grundigt eller grundig håndvask med vand og sæbe. Ved disse procedurer inaktiveres virus, fordi den kappe af fedtmolekyler, som omgiver virus, opløses af sæbe og alkohol.
- Beskytte dig med værnemidler (se nedenstående afsnit)
- Undgå rifter og tør hud ved at pleje huden med creme efter behov.

Brug af værnemidler?

Værnemidler kan være engangshandsker, mundbind, briller og overtrækskittel.

Engangshandsker anvendes, når der er risiko for kontakt med mikroorganismer. Mundbind og briller anvendes som beskyttelse mod sprøjt og dråber, der kan indeholde mikroorganismer. Overtrækskitlen skal være langærmet og væskeafvisende og beskytter derved arme og tøjet mod smitte med sygdomsfremkaldende mikroorganismer.

For at et værnemiddel fungerer korrekt, og ikke blot er en falsk tryghed, er det afgørende at vide hvordan værnemidler anvendes korrekt. Hvis man f.eks. ikke ved, hvordan man tager værnemidlerne korrekt af, vil den procedure i sig selv give en øget risiko for at få smitstof på sig.

Ved aftagning af værnemidler er det blandt andet vigtigt, at der ikke røres, hvor der kan være smitstof på ydersiden af

værnemidlet, men kun røres så vidt muligt på indersiden fordi den betragtes som den rene side med hensyn til smitte.

Det er en **gylden infektionshygiejnisk huskeregel** altid at udføre håndhygiejne efter der er anvendt engangshandsker, og inden man rører noget, som er rent eller skal være rent. Udfør også altid håndhygiejne, når du kommer ind i dit hjem og inden du skal spise.

Tænk gode daglige vaner for hygiejne ind som en fast rutine for at undgå smitte.

Brug værnemidler, når der er risiko for overførsel af væske eller stænk.

På **Medlemsnettet** kan du finde link til en video, der illustrativt og kort beskriver de korrekte procedurer for at iklæde og aftage sig værnemidler for at undgå smitte.

Gå til [Beskyttelse og værnemidler](#).

Lene Løgstrup

Tidligere embedslæge og speciallæge i samfundsmedicin. Hun har undervist på Bedemandsuddannelsen gennem 15 år, bl.a. om Ligsynsloven, smitsomme sygdomme og hygiejne.

"Emnet hygiejne vil i mine sundhedsfaglige øjne altid være meget relevant for arbejdet som bedemand, men i den aktuelle situation med Covid-19 er behovet for formidling af konkret viden til de involverede faggrupper vokset."

KILDER:

Seruminstituttet; www.ssi.dk

Sundhedsstyrelsen; www.sst.dk

Epidemiloven; <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=210518>

GENEREL VEJLEDNING

BRUG MUNDBIND

VASK HÆNDER OFTE

BRUG HANDSKER

HOLD AFSTAND

TILDÆK ANSIGT NÅR DU HOSTER ELLER NYSER

UNDGÅ BERØRING AF ANSIGT